Pohde
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

Perhekeskustoiminta Pohteen, kuntien, järjestöjen ja seurakuntien välisessä yhteistyössä

Perhekeskuskäsikirja

Pohde
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

pohde.fi

Päivitetty 11/2026

Perhekeskuskäsikirjan sisältö

1. **Perhekeskuskäsikirjan tarkoitus**
2. **Perhekeskuksen käsitteet**
3. **Perhekeskustoiminnan tavoitteet Pohteella**
4. **Perhekeskuksen tehtävät**
5. **Perhekeskustoiminta Pohteella**
   - Perhekeskusalueet Pohteella
   - Perhekeskuspalvelut Pohteella
   - Hyvinvointialueen rooli perhekeskustoiminnassa
   - Kuntien rooli perhekeskustoiminnassa
   - Järjestöt ja seurakunnat osana perhekeskustoimintaa
   - Perhekeskuksen kohtaamispaikkatoiminta
6. **Miten toimimme käytännössä**
   - Varhainen tuki perhekeskustoiminnassa
   - Monialainen yhteistyö perhekeskustoiminnassa
   - Verkostotyö monialaisessa yhteistyössä
   - Lapsiperheiden puhelinpalvelu ja palveluohjaus
7. **Perhekeskustoiminnan johtaminen**
   - Perhekeskuksen johtamisen rakenne
   - Perhekeskuksen johtaminen käytännössä
   - Perhekeskustoiminnan seuranta ja arviointi

Pohde
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

1. Perhekeskuskäsikirjan tarkoitus

- Perhekeskuskäsikirja kuvaa, mitä perhekeskustoiminta on ja miten sitä toteutetaan Pohteen alueella.
- Käsikirja tukee perhekeskustoiminnan suunnittelua, toteuttamista, arviointia ja kehittämistä. Sen tavoitteena on tukea yhteisten toimintatapojen toteutumista koko Pohteella.
- Käsikirja on tarkoitettu kaikille perhekeskustoiminnassa mukana oleville työntekijöille, esihenkilöille ja yhteistyökumppaneille. Sitä voidaan hyödyntää myös uusien työntekijöiden perehdytyksessä.

2. Perhekeskuksen keskeiset käsitteet

- **Perhekeskus:** lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia tukeva yhteen sovitettu kokonaisuus.
- **Perhekeskuspalvelut:** hyvinvointia, kasvua, kehitystä ja varhaista tukea edistävät palvelut.
- **Perhekeskusverkosto:** palvelujen, järjestöjen, seurakuntien ja muiden toimijoiden yhteistyöverkosto.
- **Perhekeskustoiminta:** yhteisiin tavoitteisiin ja toimintatapoihin perustuvaa monialaista yhteistyötä lasten, nuorten ja perheiden hyväksi.

3. Perhekeskustoiminnan tavoitteet Pohteella

- Perhekeskustoiminnan tavoitteena on **vahvistaa lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia sekä varmistaa, että tuki ja palvelut ovat saatavilla oikeaan aikaan**.

- Toiminta perustuu eri toimijoiden yhteistyöhön, perheiden osallisuuteen sekä palvelujen yhteensovittamiseen lapsen, nuoren ja perheen tarpeiden mukaisesti.

Perhekeskustoiminta

- vahvistaa lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia,
- tarjoaa tukea mahdollisimman varhaisessa vaiheessa,
- mahdollistaa oikea-aikaisen avun ja tuen,
- tarjoaa mahdollisuuksia vertaistukeen ja yhteisölliseen toimintaan,
- edistää yhdenvertaisuutta ja vähentää eriarvoisuutta,
- vahvistaa eri toimijoiden välistä yhteistyötä,
- ehkäisee ongelmien kasautumista ja raskaampien palvelujen tarvetta.

Pohde
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

4. Perhekeskuksen tehtävät

- **Perhekeskuksen tehtävät** ohjaavat perhekeskustoiminnan suunnittelua, toteutusta ja kehittämistä.
- Tehtäviä toteutetaan yhteistyössä koko perhekeskusverkostossa, vaikka niiden painopisteet voivat vaihdella eri palveluissa ja toimijoilla.
- Perhekeskuksella on seitsemän keskeistä tehtävää, joiden tavoitteena on vastata lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin, kasvun ja arjen tuen tarpeisiin.
- Myös järjestöt ja seurakunnat toteuttavat osana omaa toimintaansa perhekeskuksen tehtäviä ja tukevat lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

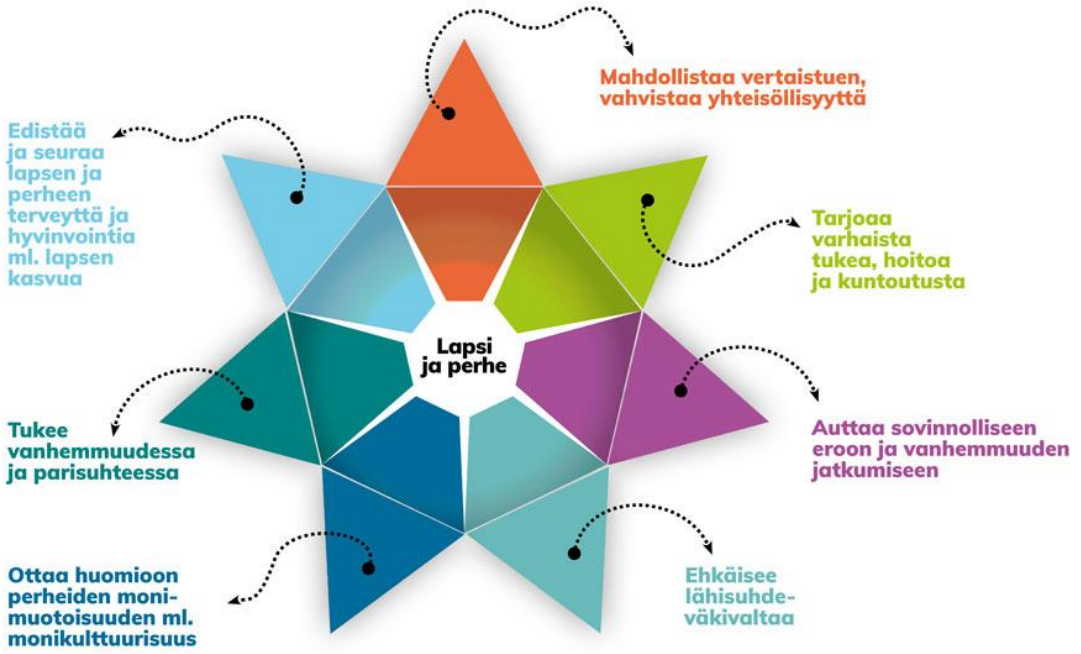

5. Perhekeskustoiminta Pohteella

- Pohteen perhekeskustoiminta pohjautuu **yhteisövaikuttavuustyön viitekehykseen**, jossa lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia edistetään yhteisten tavoitteiden, monialaisen yhteistyön ja yhteen sovitettujen palvelujen avulla.
- Toimintaa toteutetaan yhteistyössä hyvinvointialueen, kuntien, järjestöjen, seurakuntien ja muiden toimijoiden kanssa.
- Palvelut voivat olla lähipalveluja, verkostomaisesti toteutettavaa tukea tai sähköisiä palveluja.

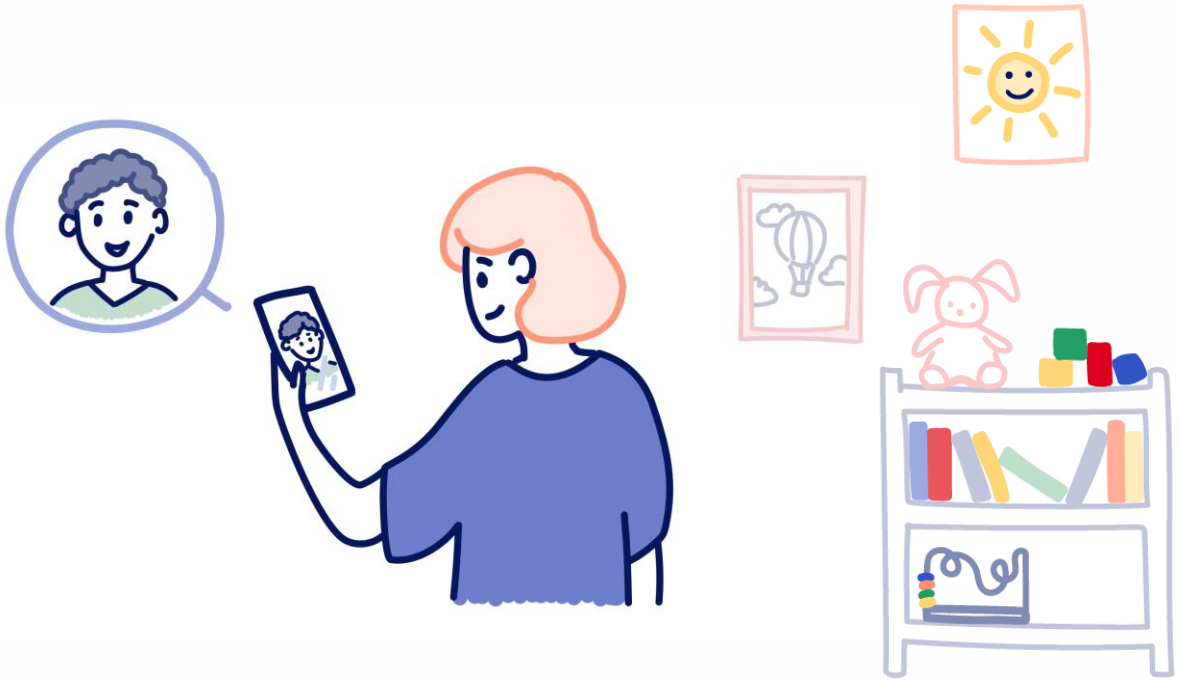

Toimintamme on yhteisesti johdettua. Meillä on yhteisiä johtamisen rakenteita.

Meillä on yhteisesti jaettu visio ja tavoitetila.

Tunnemme ja arvostamme toistemme tekemää työtä ja osaamista.

Tunnemme alueemme ilmiöitä. Toimintaamme seurataan ja arvioidaan yhteisillä mittareilla.

Perhekeskustoiminta

Pohde
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

Meillä on yhteisesti sovitut yhteydenottokanavat ja monialaisen työskentelyn rakenteet.

Tapaamme toisiamme säännöllisesti. Teemme toimia alueen hyvinvoinnin edistämiseksi ja ratkomme käytännön työskentelyssä esiintyviä asioita.

Yhteisövaikuttavuuden viitekehys

Perhekeskusalueet Pohteella

- **Perhekeskusalue** on maantieteellinen alue, jolla lasten, nuorten ja perheiden palvelut, tuki ja toiminta muodostavat yhteensovitetun kokonaisuuden.
- Perhekeskusalueella on yhteisesti sovittu **johtamisen ja yhteistyön** rakenne, jonka avulla varmistetaan palvelujen yhteinen suunnittelu, kehittäminen ja toteuttaminen lasten, nuorten ja perheiden tarpeiden mukaisesti.
- Pohteen perhekeskustoiminta on organisoitu viidelle perhekeskusalueelle:

Koillismaan perhekeskusalue (Kuusamo, Taivalkoski, Pudasjärvi)

Lakeuden ja Oulunkaaren perhekeskusalue (Kempele, Liminka, Lumijoki, Hailuoto, Tyrnävä, Utajärvi, Vaala, Muhos, Ii)

Oulun eteläinen perhekeskusalue (Alavieska, Ylivieska, Sievi, Reisjärvi, Kärsämäki, Pyhäjärvi, Haapajärvi, Haapavesi, Oulainen, Nivala, Pyhäntä, Siikalatva)

Oulun perhekeskusalue (Oulu)

Rannikon perhekeskusalue (Kalajoki, Raahe, Merijärvi, Pyhäjoki, Siikajoki)

Pohde
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

Perhekeskuspalvelut Pohteella

- **Perhekeskuspalvelut** muodostavat lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia, terveyttä, kasvua ja kehitystä tukevan kokonaisuuden.
- Palvelut toteutuvat hyvinvointialueen, kuntien, järjestöjen, seurakuntien ja muiden yhteistyökumppaneiden yhteistyönä.
- Perhekeskuspalveluihin kuuluvat
  - lapsiperheiden sosiaali- ja terveyspalvelut
  - opiskeluhuolto
  - kasvua ja hyvinvointia edistävät kuntien palvelut
  - järjestöjen, seurakuntien ja muiden toimijoiden tarjoama tuki ja toiminta
  - lasten, nuorten ja perheiden tarvitsemat erityis- ja vaativan tason palvelut
- Perhekeskustoiminnassa huomioidaan koko perheen hyvinvointi. Tarvittaessa perheen tueksi kytketään myös aikuisten palveluja, jotta tuki on oikea-aikaista, yhteensovitettua ja perheen tarpeisiin vastaavaa.

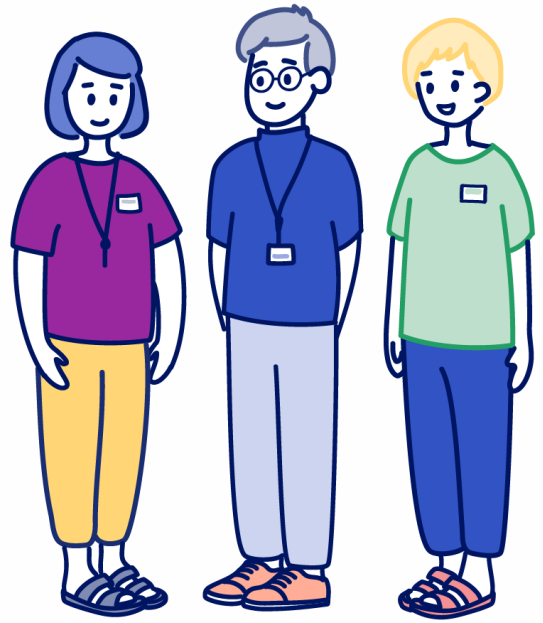

Perhekeskuspalvelut

- Tukea arjen sujumiseen
- Tukea kasvatukseen ja vanhemmuuteen
- Tukea perhe- ja parisuhteisiin
- Tukea erotilanteisiin ja huoltajuuteen
- Tukea lapsen kasvuun, kehitykseen, oppimiseen ja terveyteen

Perheen tuen tarpeet

Tukea elämän eri vaiheisiin, lasten ja nuorten kasvuun, perheen hyvinvointiin ja arjen sujumiseen

- Tukea mielenterveyteen sekä päihde- ja riippuvuus-haasteisiin
- Tukea elämän kriisitilanteisiin
- Tukea turvallisuuteen ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyyn
- Tukea taloudellisiin haasteisiin, asumiseen ja elämänhallintaan
- Tukea toimintakykyyn, osallisuuteen ja ihmissuhteisiin

Hyvinvointialueen rooli perhekeskustoiminnassa

Perhekeskuksessa hyvinvointialueen tehtävänä on varmistaa, että eri toimijoiden tarjoama tuki muodostaa lapselle, nuorelle ja perheelle yhden yhteensovitetun kokonaisuuden.

Hyvinvointialue:

- Vastaa lapsiperheiden sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä sekä toteuttaa opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalvelut.
- Yhteensovittaa perhekeskuksen palvelukokonaisuutta sekä palvelupolkuja perustason, erityistason ja vaativan tason palveluihin.
- Mahdollistaa monialaisen yhteistyön rakenteet kuntien, järjestöjen, seurakuntien ja muiden toimijoiden kanssa.
- Seuraa palvelujen toimivuutta sekä lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia ja palvelutarpeita.

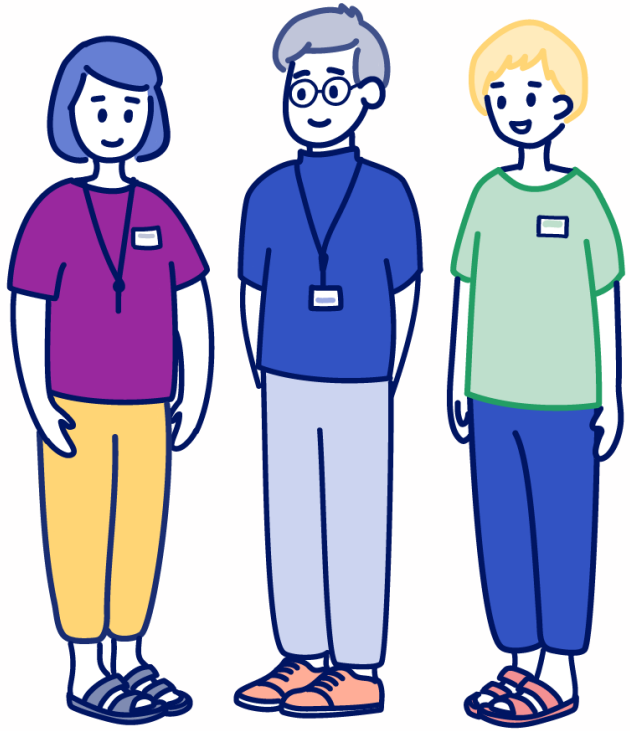

Kuntien rooli perhekeskustoiminnassa

- Kunnat rakentavat lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia arjen kasvu- ja kehitysympäristöissä.
- Varhaiskasvatus, koulut, nuorisotyö sekä liikunta-, kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut ovat keskeinen osa perhekeskusverkostoa.
- Kunnan palveluissa tunnistetaan tuen tarpeita varhain ja käynnistetään tarvittava tuki yhteistyössä perheen ja verkoston kanssa.
- Kunta osallistuu perhekeskustoiminnan yhteiseen kehittämiseen, hyvinvointitiedon hyödyntämiseen sekä alueellisten ilmiöiden seurantaan.
- Yhteistyön tavoitteena on sujuva, saavutettava ja oikea-aikainen tuki lapsille, nuorille ja perheille.

Järjestöt ja seurakunnat osana perhekeskustoimintaa

- Järjestöt ja seurakunnat ovat keskeinen osa Pohteen perhekeskustoimintaa.
- Ne tarjoavat lapsille, nuorille ja perheille tukea, toimintaa, vertaistukea ja palveluja.
- Toimintaa toteuttavat sekä ammattilaiset että vapaaehtoiset.
- Osa järjestöistä ja seurakunnista toimii myös palveluntuottajina.
- Järjestöjen ja seurakuntien asiantuntemusta, kokemustietoa ja erityisosaamista hyödynnetään perheiden tukemisessa.
- Järjestöt ja seurakunnat ovat mukana monialaisessa verkosto- ja kehittämistyössä.

Pohde
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

Järjestöjen ja seurakuntien toiminta

- Järjestöt ja seurakunnat tukevat lapsi-, nuori- ja perhelähtöisen toiminnan, yhteistyön ja palvelujen kehittämistä.
- Niiden toiminnassa kertyy arvokasta kokemustietoa lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnista sekä tuen tarpeista.
- Järjestöt toimivat kohderyhmiensä edustajina sekä lasten, nuorten ja perheiden oikeuksien edistäjinä.
- Järjestöt kouluttavat kokemustoimijoita, joiden osaamista voidaan hyödyntää perhekeskusten kehittämisessä.

- Perheet voivat hakeutua toimintaan matalalla kynnyksellä ilman lähetteitä tai palvelukriteerejä.
- Järjestöjen ja seurakuntien tarjoama tuki voi täydentää palveluja ja jatkua myös palvelujen päättymisen jälkeen.
- Vapaaehtoistoiminta vahvistaa osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja mahdollisuuksia vaikuttaa.
- Toiminta tukee ennaltaehkäisevää ja varhaisen tuen työtä.
- Yhteistyö vahvistaa palvelujen monialaisuutta ja yhteensovittamista.

Pohjois-Pohjanmaan järjestö- ja seurakuntayhteistyön rakenteet

- Perhe- ja sosiaalipalvelujen sekä OYS psykiatrian toimialueen järjestö- ja seurakuntayhteistyön rakenteina toimivat **maakunnalliset järjestöverkostot**.
- Perhekeskusten keskeinen yhteistyökumppani on **Lapset, nuoret ja perheet -järjestöverkosto.**
- Perhekeskuksiin liittyviä asioita voidaan käsitellä myös muissa maakunnallisissa järjestöverkostoissa, kuten Mielenterveys- ja päihdepalvelujen, Vammaispalvelujen tai Kuntoutuksen järjestöverkostoissa.
- Pohjois-Pohjanmaalla toimii lisäksi useita perhekeskusten tehtäviin liittyviä verkostoja, joissa on mukana järjestöjen ja seurakuntien edustajia.
- Paikallistasolla yhteistyöstä sovitaan kuntien järjestötapaamisissa ja muissa olemassa olevissa yhteistyöverkostoissa.

Perhekeskuksen kohtaamispaikkatoiminta

- **Kohtaamispaikka** on avoin ja matalan kynnyksen toimintaympäristö, johon kaikki lapset, nuoret ja perheet ovat tervetulleita.
- Jokaisella Pohteen perhekeskusalueella on yksi tai useampi perhekeskuksen kohtaamispaikka. Kohtaamispaikkatoimintaa toteutetaan yhteistyössä kuntien, järjestöjen, seurakuntien, hyvinvointialueen palvelujen, vapaaehtoisten ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.
- Kohtaamispaikkatoiminta on osa perhekeskustoimintaa. Perhekeskuksen ammattilaiset tekevät yhteistyötä kohtaamispaikkojen kanssa ja voivat jalkautua niiden toimintaan.
- Kohtaamispaikkatoiminta on suunnitelmallista, saavutettavaa ja kaikille avointa.
- Kohtaamispaikkatoiminnan keskeisiä tavoitteita ovat:
    - yhteisöllisyyden vahvistaminen
    - vertaistuen mahdollistaminen
    - lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin tukeminen
    - varhaisen tuen tarjoaminen ja tuen tarpeiden tunnistaminen.

6. Miten toimimme käytännössä

Perhekeskustoiminta perustuu yhteisiin toimintaperiaatteisiin, monialaiseen yhteistyöhön sekä lasten, nuorten ja perheiden osallisuuteen.

1. Reagoimme varhain elämäntilanteiden muutoksiin

- Tunnistamme lapsen, nuoren ja perheen tuen tarpeet mahdollisimman varhain.
- Toimimme yhteistyössä aikuisten palvelujen, varhaiskasvatuksen, koulun, järjestöjen ja seurakuntien kanssa.
- Hyödynnämme yhden kontaktin periaatetta avun ja tuen järjestämisessä

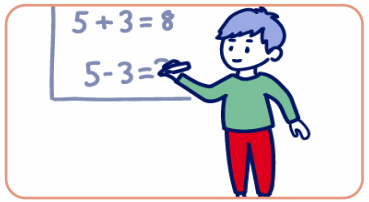

2. Tuemme lapsen pärjäävyyttä ja toimivaa arkea

- Vahvistamme lapsen, nuoren ja perheen voimavaroja ja osallisuutta.
- Tuemme toimivaa arkea kotona, varhaiskasvatuksessa, koulussa ja vapaa-ajalla.
- Järjestämme tarvittavan avun ja tuen silloin, kun lapsi, nuori tai perhe kohtaa haasteita.

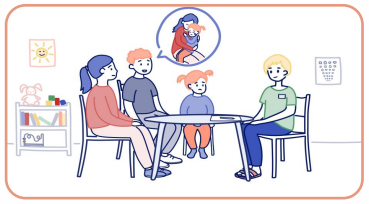

3. Toimimme yhteisten tavoitteiden mukaisesti

- Rakennamme yhteistä tilannekuvaa lapsen, nuoren ja perheen tilanteesta.
- Sovitamme palvelut, tuen ja toiminnan yhteen perheen tarpeiden mukaisesti.
- Varmistamme oikea-aikaisen, sujuvan ja tarpeenmukaisen tuen.

Pohde
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

Varhainen tuki perhekeskustoiminnassa

- **Varhainen tuki** on perhekeskuksen perustehtävä. Sen tavoitteena on varmistaa lapsille, nuorille ja perheille sujuva, oikea-aikainen ja tarpeenmukainen tuki mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.
- Varhainen tuki on kiireetöntä ja suunnitelmallista toimintaa, jolla vahvistetaan lapsen ja perheen arjen sujuvuutta, voimavaroja ja pärjäävyyttä.
- Varhainen tuki toteutuu perhekeskusverkoston yhteistyönä, jossa hyvinvointialueen, kuntien, järjestöjen ja seurakuntien toimijat työskentelevät yhdessä lapsen ja perheen kanssa.
- Toimintaa ohjaavat asiakaslähtöisyys, varhainen reagointi, monialainen yhteistyö ja yhteisen ymmärryksen rakentaminen lapsen, nuoren ja perheen tilanteesta.

Varhainen tuki toteutuu lapsen arkiympäristöissä

Pohde
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

- Useimmiten lapsen ja perheen tarvitsema tuki voidaan järjestää perustasolla osana arjen palveluja.
- Varhaiskasvatuksessa tuki rakentuu usein varhaiskasvatuksen ja neuvolan yhteistyölle.
- Esiopetuksessa tuki toteutuu esiopetuksen, neuvolan ja opiskeluhuollon yhteistyönä.
- Kouluikäisillä tuki järjestyy usein koulun ja opiskeluhuollon yhteistyössä.
- Perhekeskusverkoston laajempaa osaamista ja palveluja hyödynnetään, kun lapsen, nuoren tai perheen tilanne edellyttää vahvempaa tai monialaisempaa tukea.

Varhaisen tuen toimintamalli luo yhteisen työskentelyn rakenteen

- Huoli otetaan puheeksi varhain lapsen, nuoren ja perheen kanssa.
- Tuki käynnistetään siellä, missä tuen tarve havaitaan.
- Hyödynnetään ensisijaisesti omat keinot tukea lasta, nuorta ja perhettä arjessa.
- Tunnistetaan myös muiden arjen toimijoiden tarjoamat mahdollisuudet tukeen (esim. varhaiskasvatus, neuvola, koulu, opiskeluhuolto, kunnan palvelut, järjestöt ja seurakunnat).
- Selkeät yhteydenottokanavat mahdollistavat yhteistyön ja tarvittaessa verkoston nopean kokoamisen.
- Monialainen yhteistyö käynnistetään, kun tilanteen ratkaiseminen edellyttää useamman toimijan osaamista.
- Yhteinen tilannekuva, tavoitetila, vastuut ja toimenpiteet sovitaan yhdessä lapsen, nuoren ja perheen kanssa.

Monialainen yhteistyö perhekeskustoiminnassa

Monialaista yhteistyötä tehdään aina, kun lapsen, nuoren tai perheen tilanteen ratkaiseminen edellyttää useamman toimijan osaamista. Sitä tehdään sekä arjen palveluissa että tarvittaessa laajemmassa perhekeskusverkostossa lapsen, nuoren ja perheen tarpeiden mukaisesti.

- Lapsi, nuori ja huoltajat ovat yhteistyön aktiivisia osapuolia.
- Yhteistyötä tehdään arjen palveluissa ja tarvittaessa laajemmassa perhekeskusverkostossa.
- Toimijat muodostavat yhteisen tilannekuvan ja ymmärryksen tuen tarpeista.
- Palvelut, tuki ja toimenpiteet sovitetaan yhteen yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.
- Tuki toteutetaan ensisijaisesti lapsen omissa kasvu- ja kehitysympäristöissä.
- Yhteistyön vaikutuksia arvioidaan ja toimintaa mukautetaan tarpeen mukaan.

Verkostotyö monialaisessa yhteistyössä

Verkostotyö on monialaisen yhteistyön toimintatapa, jossa lapsen, nuoren ja perheen kanssa kootaan tilanteen kannalta tarkoituksenmukainen yhteistyöverkosto.

Verkosto muodostaa lapsen, nuoren ja perheen ympärille yhteisen **tiimin**, joka työskentelee yhdessä perheen kanssa kohti yhteisesti sovittuja tavoitteita sekä yhteensovittaa tarvittavan tuen ja palvelut.

- Verkoston koolle kutsuu tuen tarpeen havainnut työntekijä yhdessä lapsen, nuoren ja perheen kanssa.
- Verkostoon kutsutaan tilanteen kannalta tarkoituksenmukaiset toimijat.
- Verkostotapaaminen järjestetään mahdollisimman varhaisessa vaiheessa tuen tarpeen tunnistamisen jälkeen.
- Lapsi, nuori ja perhe osallistuvat aktiivisesti tilanteen käsittelyyn, tavoitteiden asettamiseen ja ratkaisujen suunnitteluun.
- Verkostossa muodostetaan yhteinen tilannekuva sekä sovitaan tavoitteista, vastuista ja tukitoimista.
- Verkostossa nimetään perheen oma työntekijä, joka toimii perheen ensisijaisena yhteyshenkilönä ja tukee sovittujen toimenpiteiden etenemistä.
- Sovitut tukitoimet toteutetaan ensisijaisesti lapsen arkiympäristöissä.
- Verkosto seuraa tavoitteiden toteutumista, arvioi tuen vaikutuksia ja sopii tarvittavista jatkotoimista.

Pohde
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

Lapsiperheiden puhelinpalvelu ja palveluohjaus

Lapsiperheiden puhelinpalvelu tarjoaa ammattilaisille ja perheille yhden yhteydenottokanavan neuvontaan, ohjaukseen ja tuen tarpeen arviointiin.

- Puhelinpalvelu kokoaa yhteen neuvolan, lapsiperheiden sosiaalipalvelujen sekä lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen tuen.
- Ammattilainen voi olla yhdessä lapsen, nuoren tai perheen kanssa yhteydessä puhelinpalveluun.
- Puhelinpalvelussa kartoitetaan tilanne, annetaan neuvontaa ja ohjataan tarkoituksenmukaisen tuen piiriin.
- Tuen käynnistyminen varmistetaan yhden yhteydenoton periaatteella.
- Puhelinpalvelu tukee ammattilaisten välistä yhteistyötä ja auttaa löytämään tilanteeseen sopivat tukimuodot.
- Tarvittaessa puhelinpalvelu käynnistää verkostotyön ja huolehtii verkoston koollekutsumisesta.

Perhekeskuksen monialaisen yhteistyön prosessi

Pohde
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

1 Tunnistetaan tarve

Palveluohjauksellinen työote kaikissa lapsen kasvu- ja kehitysympäristöissä

Työntekijä tai perhe tunnistaa tuen tarpeen

Keskeiset tehtävät
- ✓ Tunnistetaan muutos
- ✓ Otetaan puheeksi ja kuullaan perheen kokemus
- ✓ Varhainen tuki arkeen

2 Yhteydenotto palveluohjaukseen

Kokonaistilanteen ja tuen tarpeen arviointi

Yhteinen keskustelu perheen tilanteesta

Keskeiset tehtävät
- ✓ Arvioidaan tuen ja palveluiden tarve
- ✓ Sovitaan tarpeenmukaisista jatkotoimista ja palveluista.
- ✓ Arjen tuen vahvistaminen, varhaisen tuen palvelut, hoidon tarpeen arviointi ja/tai monialainen verkosto

3 Suunnitellaan tuki

Monialaisen verkoston kokoontuminen

Lapsen, nuoren ja perheen kanssa suunnitellaan ja sovitaan yhteiset tavoitteet ja toimenpiteet

Keskeiset tehtävät
- ✓ Etsitään yhdessä ratkaisuja ja yhteisiä tavoitteita
- ✓ Sovitaan toimijoiden roolit ja vastuut
- ✓ Varmistetaan yhteistyöluvat ja tiedonkulku
- ✓ Nimetään vastuutyöntekijä
- ✓ Sovitaan seurannasta ja seuraavasta tapaamisesta

4 Toteutetaan tuki

Työskentely monialaisessa verkostossa

Työskennellään yhdessä tehdyn suunnitelman mukaisesti.

Keskeiset tehtävät
- ✓ Toteutetaan sovitut tukitoimet ja työskentely
- ✓ Vahvistetaan lapsen, nuoren ja perheen arkea sekä voimavaroja
- ✓ Yhteensovitetaan toimijoiden tuki ja yhteistyö
- ✓ Seurataan tavoitteiden toteutumista ja arvioidaan tuen vaikuttavuutta

Työskentelyn seuranta ja arviointi

Yhteiset tapaamiset työskentelyn eri vaiheissa

Perheen kokemukset verkostotapaamisten keskiössä

Keskeiset tehtävät
- ✓ Arvioidaan työskentelyn vaikuttavuutta
- ✓ Sovitaan jatkotyöskentelystä: vahvistetaan tai kevennetään tukea, päätetään asiakkuus

Perheen ja ammattilaisten roolit
- ✓ **Perhe tuo näkemyksensä ja kokemuksensa**
- ✓ **Ammattilaiset tukevat ja koordinoivat**

Monialainen verkosto
- ✓ **Sosiaali- ja terveyspalvelut**
- ✓ **Kuntien sivistyspalvelut**
- ✓ **Järjestöt ja seurakunta**
- ✓ **Perhe ja läheisverkosto**

Tavoitteena
- ✓ **Lapsen, nuoren ja perheen hyvinvointi**
- ✓ **Oikea-aikainen ja vaikuttava tuki**

7. Perhekeskustoiminnan johtaminen

- Perhekeskustoimintaa johdetaan monialaisena yhteistyönä kuntien, hyvinvointialueen, järjestöjen, seurakuntien ja muiden kumppaneiden kesken.
- Johtamisen tavoitteena on varmistaa, että lasten, nuorten ja perheiden palvelut ja tuki muodostavat toimivan kokonaisuuden.
- Perhekeskustoiminnan johtaminen rakentuu kolmelle toisiaan täydentävälle tasolle, joiden tehtävänä on varmistaa yhteisten tavoitteiden toteutuminen lasten, nuorten ja perheiden palveluissa.
- Yhteinen tavoitteisto, tiedonkulku ja koordinointi yhdistävät kaikki johtamisen tasot.

- **Maakunnallinen taso** ohjaa toimintaa strategisesti ja luo yhteiset tavoitteet koko Pohteen alueelle.
- **Alueellinen taso** vastaa tavoitteiden toimeenpanosta ja yhteistyön koordinoinnista viidellä perhekeskusalueella (Koillismaa, Lakeus ja Oulunkaari, Oulu, Oulun eteläinen ja Rannikko).
- **Paikallinen taso** toteutuu kuntakohtaisissa johtamisen rakenteissa ja varmistaa toiminnan, yhteistyön ja palveluiden yhteensovittamisen arjessa.

Pohteen perhekeskuksen johtamisen rakenne

Pohde
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

Hyvinvointi-alueen johtamisen taso

Alueellisen johtamisen taso (koollekutsuja Pohde/kunta)

Paikallisen johtamisen taso kunnittain (koollekutsuja kunta)

YHTEISTYÖ JA TIEDONKULKU

Pohjois-Pohjanmaan LAPE-ryhmä

Pohde palvelualue-johto, kunnat, 3. sektori

Rannikon johtotiimi

Oulun eteläisen johtotiimi

Lakeuden ja Oulunkaaren johto-tiimi

Koillismaan johtotiimi

Oulun johtotiimi

Pohde vastuuyksikkö-päälliköt, kunnat, 3. sektori

Kalajoki
Raahe
Merijärvi
Pyhäjoki
Siikajoki

Alavieska
Ylivieska
Sievi
Reisjärvi
Kärsämäki
Pyhäjärvi
Haapajärvi
Haapavesi
Oulainen
Nivala
Pyhäntä
Siikalatva

Kempele
Liminka
Lumijoki
Hailuoto
Tyrnävä
Utajärvi
Vaala
Muhos
Ii

Kuusamo
Pudasjärvi
Taivalkoski

Oulu Pohjoinen
Oulu Itäinen
Oulu Keskinen
Oulu Eteläinen
2. asteen hyvinvointiryhmä

Pohde työntekijät, kunnat, 3. sektori

Perhekeskustoiminnan johtaminen käytännössä

Pohde
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

Perhekeskuksen johtamisessa painopiste on ilmiöpohjaisessa ja yhteisövaikuttavassa työskentelyssä. Tarkastelun kohteena eivät ole yksittäiset palvelut, vaan lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin vaikuttavat ilmiöt, joiden ratkaisemiseksi toimijat sitoutuvat yhteisiin tavoitteisiin, toimenpiteisiin ja seurantaan.

Johtamisen rakenteissa:

- muodostetaan yhteinen tilannekuva lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnista
- tunnistetaan paikallisia ja alueellisia ilmiöitä sekä palvelutarpeiden muutoksia
- sovitaan yhteisistä tavoitteista, kehittämiskohteista ja toimenpiteistä
- varmistetaan toimijoiden välinen tiedonkulku ja yhteistyö
- seurataan palvelujen saavutettavuutta, toimivuutta ja vaikuttavuutta
- hyödynnetään asiakas-, kokemus- ja hyvinvointitietoa toiminnan kehittämisessä
- edistetään yhteisiä toimintamalleja ja palvelujen yhteensovittamista.

Johtamisen keskiössä ovat lasten, nuorten ja perheiden arjessa näkyvät ilmiöt sekä niiden ratkaiseminen yhteistyössä yli organisaatiorajojen.

Ilmiöpohjainen johtaminen perhekeskustoiminnassa

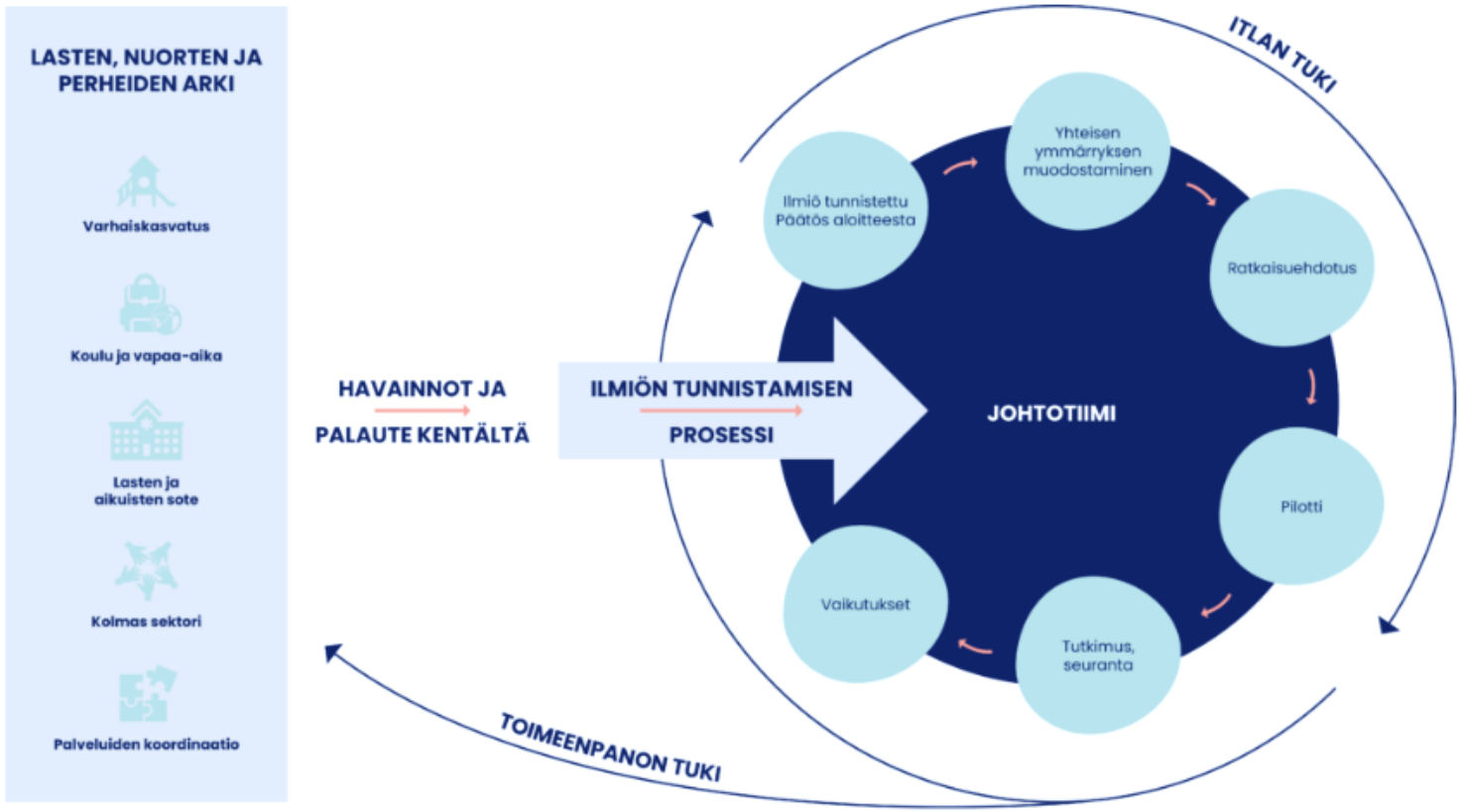

Perhekeskuksen johtamisrakenteiden tehtävänä on muuttaa lasten, nuorten ja perheiden arjesta nousevat havainnot yhteisiksi ratkaisuiksi ja mitattaviksi vaikutuksiksi.

Kuvan lähde: Itla. Miten yhteisövaikuttavuustyötä johdetaan ja kehitetään?
https://itla.fi/toiminta/yhteisovaikuttavuus/miten-yhteisovaikuttavuustyota-johdetaan-ja-kehitetaan/

Yhteisövaikuttavuuteen perustuvan monialaisen verkostotyön johtaminen perhekeskustoiminnassa

Pohde
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

Hva-kuntajohto

Sopimus yhteisövaikuttavuuden verkosto-keskeisestä perhekeskus-toiminnasta yhdyspinnassa, hva - kunta

Sopimuksessa määriteltyihin yhteiseen tavoitteeseen ja verkostotyön toimintatapaan on vastattu

Hva maakunnallinen johtoryhmä

Johtaa ja ohjaa alueellaan maakunnallisen, monialaisen johtoryhmän toimesta yhteisövaikuttavuuteen pohjautuvaa verkostotyötä

Käsittelee alueen johtotiimistä esiin nostetun ilmiön ja tekee tarvittavat päätökset tai toimenpiteet yhteisesti käydyn keskustelun pohjalta

Seuraa ja arvioi valittujen indikaattoreiden vuositasoista toteutumista

Käsittelee alueelta saamansa vuosikatsauksen ja tekee tarvittavat kehittämisehdotukset alueen toimintaan

Alueen johtoryhmä

Organisoi alueensa yhteisö-vaikuttavuuden johtoryhmän sekä sopii ryhmän tehtävästä ja kokoonpanosta hva-kunta-3. sektori yhdyspinnassa

Sopii seurattavista ja mitattavista asioista sekä niiden seurantasykleistä (kk/vuosi)

Nostaa keskusteluun paikallisen tason esiin tuomat asiat ja etsii niihin konkreettisia toimenpiteitä tai käynnistää aloitteen yhdessä eri toimijoiden kanssa

Vie maakunnallisen johtoryhmän käsiteltäväksi asiat, jotka liittyvät laajempaan ilmiöön ja edellyttävät tarkastelua koko maakunnan tasolla

Seuraa ja arvioi valittujen indikaattoreiden kuukausi-tasoisen toteutumisen

Laatii vuosittaisen tilastokoosteen yhteisövaikuttavuuden verkostotyön toteutumisesta

Paikalliset johtotiimit

Sovittaa yhteisö-vaikuttavuuden verkostotyön johtamisen paikalliseen toimintaympäristöön ja sen johto- ja ohjausrakenteisiin

Tekee paikallisia ratkaisuja lapsen, nuoren ja perheen tuen järjestämiseksi yhteistyössä eri toimijoiden kanssa

Vie alueen johtotiimiin käsiteltäväksi asiat, jotka liittyvät laajempaan ilmiöön ja edellyttävät toimenpiteitä ja strategiselta tasolta

Paikalliset toimintayksiköt

Keskustelee säännöllisesti esihenkilönsä johdolla yhteisesti sovitusta toimintatavasta ja esiin nousseista kysymyksistä

Seuraa ja arvioi omaa toimintaansa suhteessa sovittuun verkostotyön toteutustapaan

Työntekijätaso

Varmistaa oman osaamisensa kouluttautumalla yhteisövaikuttavuuden toimintaperiaatteisiin

Kirjaa toimialansa tietojärjestelmään asiakas- ja verkostotyön toteutumisen

Varmistaa ja edistää oman toimialansa/-yksikkönsä tai paikallisten toimijoiden sitoutumisen yhteisesti sovittuun tavoitteeseen ja monialaiseen verkostotyöhön sovitun toimintatavan mukaisesti

Antaa säännöllisesti palautetta yhteisen toimintatavan toteutumisesta sovitun palautejärjestelmän mukaisesti

Kirjaa tekemiään havaintoja Näkymä digitaalinen tilannetyökaluun (Oulu)

Nostaa keskusteluun lapsen ja nuorten kasvu- ja kehitysympäristöjen arjen havainnot ja ilmiöt eri toimijoiden näkökulmasta

Tietojärjestelmät: Kirjaa olennaiset tiedot toimialan asiakas- tai potilastietojärjestelmään, sovittuun yhteisövaikuttavuuden palautejärjestelmään tai Näkymä reaaliaikaiseen tilannetyökaluun.

Perhekeskustoiminnan seuranta ja arviointi

- Seuranta perustuu yhteisesti sovittuihin tavoitteisiin, mittareihin ja arviointikäytäntöihin.
- Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia, palvelutarpeita sekä palvelujen saavutettavuutta seurataan säännöllisesti.
- Paikallisia ja alueellisia ilmiöitä tunnistetaan, käsitellään ja niihin reagoidaan osana johtamista.
- Tietoa hyödynnetään päätöksenteossa, toiminnan kehittämisessä ja resurssien kohdentamisessa.
- Johtamisen rakenteet varmistavat tiedonkulun käytännön toiminnan sekä paikallisen, alueellisen ja maakunnallisen tason välillä.
- Arvioinnissa tarkastellaan yhteistyön toimivuutta, palvelujen yhteensovittamista, asiakkaiden kokemuksia sekä yhteisten toimintamallien toteutumista.
- Seurannan ja arvioinnin pohjalta sovitaan kehittämistoimista sekä seurataan niiden vaikutuksia.

Perhekeskustoiminnan seurannan ja arvioinnin tavoitteena on varmistaa, että toiminta vastaa lasten, nuorten ja perheiden tarpeisiin sekä tukee yhteisten tavoitteiden saavuttamista.

Seuranta ja arviointi ovat osa jatkuvaa kehittämistä, ja niitä toteutetaan maakunnallisissa, alueellisissa ja paikallisissa johtamisen rakenteissa.

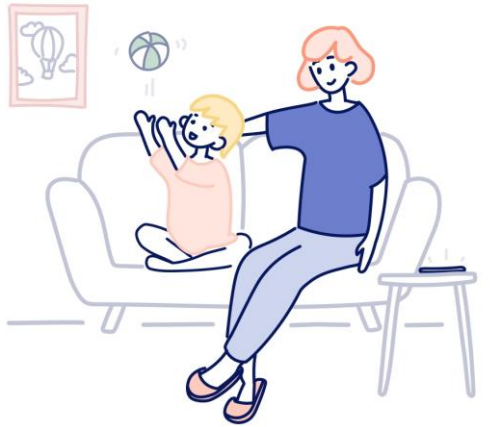

Alueellisen ja paikallisen perhekeskustoiminnan seurannan kohteet

Pohde
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

Perhekeskustoiminnan seuranta ja arviointi toteutuvat paikallisella, alueellisella ja maakunnallisella tasolla. Seuranta kohdistuu sekä perhekeskusverkoston rakenteisiin ja yhteistyöhön että keskeisten palvelukokonaisuuksien toteutumiseen.

Rakenteet ja toimintatavat

- Alueellinen ja paikallinen johtamisen rakenne
- Yhteisesti sovitut kokouskäytänteet
- Yhteisesti sovitut toimintamallit verkostoyhteistyössä
- Yhteisesti sovitut tavoitteet
- Yhteisesti sovitut mittarit
- Yhteisesti sovittu toiminnan seuranta
- Yhteisesti toteutettu arviointi

Palvelukokonaisuudet ja toimintamallit

- Paikallinen kohtaamispaikkatoiminta
- Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen yhteensovittaminen
- Varhaisen tuen toimintamallin käyttöönotto

Pohde

Pohjois-Pohjanmaan
hyvinvointialue